

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticvm

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

IX. De Judicis Recusatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62656](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62656)

ARTICULUS IX.
De Judicis Recusatione.

SUMMARIUM.

139. Appellationi affinis est Recusatio:
140. Quâ tanquam suspectus declinat
tur iudex:
141. Delegatus Utrôque:
142. Ordinarius saltem Canonico Jure.
143. Recusandus iudex est ante litis
contestationem,
144. In scriptis,
145. Et ex causa iustæ suspicionis:
146. Quæ nominatim exprimenda est,
147. Etiam de Jure Civili.
148. De causa suspicionis aliquando ar-
bitri:
149. Aliquando delegans,
150. Vel iudex condelegatus:
151. Et, subdelegatò recusatò, ferè dele-
gatus cognoscit.
152. Causam apertè frivolam rejicit
ipse iudex recusatus,
153. Secus arbitris, de ea cognoscenti-
bus, statuit terminum:
154. Intra quem ab ipso acta non sem-
per irrita sunt.
155. Suspicionis causâ non probatâ, de
causa principali recusatus:
156. Illâ probatâ, alius iudex cognoscit.

139. **A**ppellationi affinis est Recusatio
iudicis; cum illa quoque & eâ-
dem, quò illa, Jure comparata
sit ad defensionem, *can. fin. V.*
Nam quod, *3. q. 5. & c. Secundò 41. §. fin.*
eâque legitime objectâ suspendatur ju-
risdictio iudicis recusati; ut, suspicionis
causâ apud arbitros pendente, aliquid in-
novare ei non liceat in præjudicium re-
cusantis, arg. à contrario ductò ex *c. Cum*

*speciali 61. verbis, Causâ suspiciõis non
probatâ, sua jurisdictione utatur: & in-
novata, post appellationem Arcentato-
rum instar, ante omnia sint revocanda,
can. Quoties, 2. q. 6. ubi Glossa, V. Appel-
lenti; & in can. fin. V. Esfi, 3. q. 5.*

Est autem recusatio Rejectio sive de-
clinatio iudicis & jurisdictionis ipsius, 140.
propositâ causâ suspiciõis, ut colligitur
ex *can. fin. cit. c. Causam 17. c. Suspicio-
nis 39. de Offic. deleg. & l. Apertissimi 16.
C. de Judiciis, Speculat. Tit. de Recusatio-
ne, pr. & Pirrhing ad hanc Rubric. n. 265.*
Eam litigatoribus ad sui defensionem
permittendi in æquitate Naturali fundata
ratio fuit; ne stare cogentur iudicis
eorum, quorum fidem, et si publicâ autho-
ritate approbata sit, ipsi tamen ex priva-
tis rationibus meritò habent suspectam,
Covarruvias *Prætic. cap. 26. pr. & Gon-
zalez in c. Cum specialis 61. n. 2.*

Recusari, cum suspectus est, judi- 141.
gem delegatum utroque Jure posse, extra
omne dubium, & planum est ex *cc. cit.*
Nisi à litigantium altero sit impetratus;
hunc enim impetrantis recusationi non ob-
noxium, liquet ex *c. Cum olim 33. nisi ex
causâ suspiciõis, quæ postea primùm or-
ta vel cognita est, c. Insinuante 25. de Offic.
deleg. ubi Hostien. V. Propriò, Laiman in
c. Cum olim cit. n. 3.*

De iudice Ordinario inter Jura illa 142.
DD. passim agnoscunt & statuunt discrimen;
Ecclesiastico enim eius recusatio-
nem: & si suspiciõis causâ probata fue-
rit, à cognitione omnimodam remotionem
permittam, indubitatum est ex *can.
fin. cit. & c. Si quis contra 4. de Foro com-
pet. Imò totum Collegium recusari posse,
communiter est receptum, arg. Licet 10.
eâdem Rubric. Gaill. Lib. 1. observat. 331
n. 2. Unde hoc Jure recessum aiunt ad
Imperiali, iudici Ordinario, iustâ ratione
recusato, eam cognitionem non omnino
adimere;*

adimente: sed ei Archi-vel Episcopum: vel, ut moderna praxis est, virum bonum ac discretum, minimèque suspectum adiungendum statuent, *Aurb. Si verò, C. de Judiciis*, Baldus in *Aurb. cit. n. 1. ubi* Sichelardus *n. 7.* & aliis relatis Covarruvias *Practic. cap. 26. n. 1.*

Non desunt tamen DD. qui, hęc etiam Jure Ordinarium æquè, ac delegatum, recusari in totum posse; atque *Aurb. cit.* & ex qua ista deprompta est, *Novell. 86. cap. 2.* consilium tantum contineri, velint cum Hilliger *ad Donell. Lib. 17. cap. 25. lit. Q.* quòd, cum Ordinarii suspecti non minùs, quàm delegati iudicium subire, periculosum sit, non fuerit ratio, suspensionis iustà causà subsistente, istius potius, quàm illius recusationem permitendi. De quo quidquid sit, in praxi Curiarum consuetudinem observandam, restè monent Gaill. *cit. observat. 33. n. 16.* & Haunold. *Tom. 5. de J. & J. tract. 2. num. 75.*

143. Porro ad iudicis cuiuscunque legitimam Recusationem tria: & imprimis quidem requiritur; ut proponatur ante litis contestationem, *c. Inter Monasterium 20. de Sent. & re judic. & l. Apertissimi cit. pr.* Imò, Recusationes ante alias exceptiones dilatorias omnes proponendas, cum Glossa in *c. cit. V. Subeundo*, tradit Zanger *p. 2. de Except. cap. 4. à n. 2. ad cò;* ut, qui super aliis exceptionibus dilatoriis, v. g. aetoris excommunicati subiret iudicium, exceptioni iudicis Recusatoris renuntiasset, eiusque personam, insuper habità causà suspicionis, approbasse videretur: *arg. c. Insinuante 25. de Offic. deleg. eamque* reprobare amplius non permittetur, *Reg. Quòd semel 21. in 6.* Nisi tamen suspicionis causa postea primùm orta, vel, quæ ante extitit, postea cognita fuisset; cum enim, quæ de novo emergunt, novò auxilio habeant opus, *l. De*

arate 11. §. 8. ff. de Interrogat. fac. & iusta ignorantia excuset, Reg. Ignorantia 13. in 6. ex causa suspicionis, postea primùm orta, vel comperta iudicis recusatio, lite iam contestata, usque ad conclusionem in causa admitteretur *arg. c. Insinuante cit. & c. Pastoralis 4. de Except. cit. Gaill. n. 11. Zanger n. 5. & Haunold. n. 73.*

Deinde, ut recusatio fiat in scriptis, 144. sive oblatò iudici libellò Recusatoriò, *l. Apertissimi cit. ibi, Libellò recusationis ei porrethò, Glossa in c. Secundò 41. V. Coram allegare, cit. Gaill. n. 13. Vallent. n. 3. & Haunold. n. 76.* comparatur enim Appellationi ab interlocutoria, quæ in scriptis faciendà est, *c. 1. in 6.*

Demum; ut allegetur iusta causa suspensionis & Recusationis, v. g. quòd iudex recusatus recusatoris sit inimicus, *c. Cum R. 35. de Offic. deleg. vel amicus cognatus aut affinis adversarii, c. Causam 17. ibidem;* quòd in eodem negotio egerit advocatum, vel procuratorem; quòd cum alio habeat similem litem, eamque ob causam timendum sit; ne ius dicat inter alios, quod sibi dici postulet: quas & alias magnò numerò enarratas à Maranta *de Ord. Judic. p. 6. Tit. de Appellat. à n. 27.* & generaliter quamcunque causam, ex qua testis repellitur, ad recusationem iudicis sufficere, restè ait Gonzalez *in c. Cum speciali 61. n. 4.* cum ex suspicionis causa faciliùs recusetur iudex, quàm à testimonio dicendo quis repellatur, Glossa in *c. Cum R. 35. V. Cum sint, de Offic. deleg. cit. Gaill. n. 10. & Barbosa in c. cit. n. 5.*

Eiusmodi autem causam, an in specie exprimi necesse sit, vel sufficiat allegari generatim, controversiùter DD. & crebriori istorù calculò receptum est inter Jura discrimen; ut Canonico quidem eius expressio specifica exigatur, *c. Secundò 41. §. fin. & c. Cum speciali 61. pr.* Civili autem spectatò, sufficiat allegatio generalis, *l. De*

¶ ¶ ¶ ¶

per text.

per textus *l. Apertissimi 16.* eique subie-
ctæ *Aurb. Si verbò, C. de Judiciis:* quibus
suspecti iudicis recusandi modus præscri-
bitur, certæ suspicionis causæ, ne verbò
quidem, factâ ullâ mentione. Alii hóc
Jure ejus expressionem necessariam vo-
lunt solummodo, cùm iudex Ordinarius:
non etiam cùm delegatus recusat.

447. Has tamen distinctiones pro erro-
neis habet Gonzalez *cit. n. 4. in fine,* Eas-
dem rejiciunt, & quoad causæ expressio-
nem inter eos iudicis ac Jura discrimen
aliquod non agnoscunt Cujacius *Lib. 9. ob-*
servat. 23. Gilcken *in l. Apertissimi cit.*
n. 17. & Hunnius *Vol. 1. in Trent. disp.*
12. q. 41. Neque id immeritò; cùm, su-
spectionis causam allegandam, *l. fin. C. de*
Judiciis eamque nominatim exprimend-
dam, apertè habeatur *l. Si pariter 9. ff. de*
Causa liber. cujus *pr. tenor* est, *Nisi ju-*
stam causam adferat, quare ad eum mitti
non debeat, forte, si eum iudicem inimi-
cum sibi affirmet. & demum ejus in spe-
cie exprimendæ necessitatem, Civili non
minùs, quàm Canonico Jure fundata ra-
tio evincat; quia iudicis recusatio ad
suggillationem ejus existimationis, ad
contemptum & quodammodo iniuriam
pertinet, *arg. l. Si quis 5. ff. de Judiciis, l.*
fin. C. Quando provoc. non est necess. ex-
plorati autem Juris est, quoties aliquid ad
iniuriam, & existimationis alienæ suggil-
lationem pertinet, in specie & nominatim
id exprimi oportere, *l. Item exigit 16. ff.*
de Dolo, & l. Prator 7. pr. ff. de Injuriis, præ-
fertim, si vergat in contemptum iudicis:
quem, qui suspectum ait, nec addit cau-
sam, nihil dicere intelligitur; propter
militantem pro eius integritate præsum-
ptionem Juris, *c. Sicut 16. in fine, de Sent.*
& re jud. l. fin. ibi Quod non arbitramur,
C. de Offic. Civil. Jud. Accedit; quòd, in
dubio Jus Canonicum à Civili fecisse di-
vortium, non præsumatur, *arg. c. 1. de*

Novi op. nunt. & optimus legum inter-
pres sit Magister Ullus, c. Cum dilectus 8.
de Consuet. teste cit. Gaill. n. 16. in libel-
lo Recusatorio expressionem certæ causæ
exigens non minùs, quàm Sacri Canones
eam poscunt *c. Secundo 41. & c. Cum spe-*
ciali 61.

Neque in contrarium faciunt *l. &*
Aurb. cit. quia causæ nominationi, eisd-
que nominatim exprimendæ necessitati,
ne verbò quidem, adversantur; atque
idcirco recipiunt interpretationem, ex
aliis *ll. pro ea* facientibus depromptam,
consentaneam Sacris Canonibus, Curiarum
etiam Secularium usu approbatam, & fir-
matam magna ratione,

De expressæ autem causæ veritate
& an ea legitima sit, cognoscere, non est
ipfius iudicis recusati; ne in propria causa
ius dicat, contra Regulam *Rubric. & l.*
Unic. C. Ne quis in sua causa: sed ferè u-
nius vel plurium arbitrorum, suspicionis
causâ propositâ, ab ipso iudice recusato
simul & eius recusatore, vel ab ipso ipsius-
que adversario, si quem habet, electo-
rum, *c. Suspicionis & c. Cum speciali cit.*

Neque pro recusato iudice facit;
quòd cuiusque iudicis sit æstimare, an
sua sit iurisdictio, *l. Si quis ex aliena 5.*
ff. de Judiciis; quia hoc non indiscrimi-
natim quocunque, sed eò solum calu-
rum est, quò ei obiecta exceptio concer-
nit defectum iurisditionis, v.g. quòd re-
scriptum delegatorium ob-vel subrepti-
tium sit, *l. Si quis cit. & c. Super literis 20.*
de Rescript. Non etiam calu, quòd excep-
tio respicit statum & similes qualitates
personæ ipsius iudicis, v.g. quòd servus,
excommunicatus, infamis, vel propter
scientiæ, aut integritatis defectum ido-
neus non sit; cùm enim huiusmodi ex-
ceptio lædat existimationem iudicis, e-
iusque personam offendat, ab eius cogiti-
tione meritò repellitur: etsi admitatur
ad cogiti-

ad cognitionem prioris, ejus existimati-
oni nihil derogantis, Panormit. in c. Su-
per cit. n. 10. Felinus *ibid.* n. 22. & Bar-
tol. in l. Quidam 57. ff. de Re judic. n. 7.

149. Dixi Ferè siye regulariter; quia variis
casibus de causa suspitionis alii cogno-
scunt: & Inprimis quidem, cum delegato
recusato præsens est delegans; quia ad cau-
sam suspitionis, Sedis Apostolicæ delega-
to objectæ, arbitri ideo eliguntur; quod
delegans multùm distet, & sine magnis
sumptibus ac molestiis nequeat adiri, ut
cum Panormit. in Repetit. c. Si quis con-
tra 4. de Foro compet. n. 21. advertit Mo-
lina Tract. 5. de J. & J. disp. 23. n. 15.
Propter quam causam, si delegatus Epi-
scopi aut ejus Officialis, uti etiam Vica-
rius generalis recusetur, de suspitionis
causa, cognoscere ad Episcopum, aliunde
non suspectum, pertinebit, c. Si contra
unum 4. pr. V. Cum autem, de Offic. de-
leg. in 6. nisi iste procul absit, ut causa ad
eum referri facile non possit; hoc enim
casu arbitros eligendos, præter DD. *citt.*
in c. Si contra cit. observant, Anchoran.

150. not. 4. Laiman. n. 4. & Barbosa n. 8. Dein-
de, quando tanquam suspectus recusat
unus ex duobus, ad eandem causam dele-
gatis, cum clausula *Si ambo non potestis,*
unus procedat, de recusationis articulo nõ
arbitri, sed condelegatus non recusat
cognoscit, c. Si contra unum cit. cum e-
nim vi talis clausulæ, unò impeditò, de
causa cognoscere debeat alter, huic me-
ritò adstruitur cognitio articuli suspicio-
nis, ut intelligat, an clausulæ conditio
adimpleta & jurisdictio sit sua solius,

151. Franc. in c. Si contra cit. n. 4. Demum,
quando à Papa ad causam aliquam dele-
gati subdelegatus à parte iam citata recu-
satur, multùm interest, an huic unò dunta-
xat vel alter causæ articulus, vel tota cau-
sa per subdelegationem sit commissa. Priori
enim casu de suspitionis causa ad subde-

legantem: posteriori verò ad arbitros e-
ligendos, vel delegantis condelegatum, si
quem habet, cognoscere pertinebit; quòd
hoc casu jurisdictio tota in alterum transla-
ta: priori verò delegatus ejus partem sibi
reservavit; ut proinde, si præsens sit, ad eum,
tanquam judicem superiorem, cognitio
pertineret. Parte, inquam, jam citata;
quia ante citationem, cum res adhuc in-
tegra sit, de objectæ suspitionis causa co-
gnoscere delegatus posset, ut cum Glos-
sa in c. Si contra cit. V. Episcopi, notat cit.
Laiman. n. 2.

Casu, quòd causa recusationis mani-
festè frivola & injusta foret, judex recu-
satus, insuper habità causà suspitionis si-
bi objectæ, in negotio principali proce-
dere non prohiberetur, ut in c. Cum specia-
li cit. post Panormit. n. 12. notant Bar-
bosan. 1. Laiman. n. 4. Sicut de ea eti-
am cognoscit, quando allegata suspicio-
nis causa non probatur: vel, quæ proba-
ta est, insufficientes esse pronuntiat.

153. Quòd si, eam manifestè frivolam &
injustam esse, non appareat: & an vera
& legitima sit, permissum sit discus-
sioni ac judicio arbitratorum, his judex re-
cusatus præfigere potest terminum, sive
tempus, ad discutiendam & debito fine
terminandam causam suspitionis: intra
quem, si eam non definiant, judex recusa-
tus in principali procedere permittitur,
c. Secundo 41. §. fin. & c. Legitima 2. in 6.
Intra terminum autem illum jurisdictio-
ne sua uti nequit circa causam princi-
palem adeò; ut quidquid circa eam in-
novarit, juxta dicta, perinde, ut post ap-
pellationem attentata, ante omnia sit re-
vocandum. Ubi

Dubium est, an post recusationem
suam à recusato judice acta, & lata senten-
tia ipso Jure irrita sint. Non quidem, si
objectæ suspitionis causa notoria sit; cum
ex tali causa factam recusationem judi-
cis ab

ff ff 3

cis ab

eis ab eo actorum valori obflare, satis conveniat inter DD. Etiam, si illa notoria non sit, saltem post arbitrorum electionem ab eo acta irrita esse, desumi solet ex eo; quod intra terminum illum careat usu jurisdictionis, argumentò à contrario dudò ex §. *fin. cit. & c. Cum speciali 61. pr.* quòd textu utròq; jurisdictione sua uti tum demù posse asseritur, cum suspicionis causa intra terminum illum non fuerit finita.

An eadem ratio sit, post recusationem gestorù, antequam arbitri eligantur, discussio est; valore enim ea quoque destituit, cum Panormit. in *c. Cum speciali cit. pr.* satis probabiliter existimant Gaill. *cit. observat. 33. num. 12.* & Zæsius *ad hanc Rubric. num. 38.* quòd, ipsà suspicionis exceptione proposità, ejus jurisdictionis usus ita suspendatur; ut eam sine recusantis consensu alteri committere amplius nequeat, *c. Judex 5. de Offic. deleg. in 6.* ac proinde multò minùs procedere valeat in causa principali, arg. à contrario *Reg. Cui licet 53. in 6.*

Verùm, quia *c. Judex cit.* recusati iudicis acta non irritantur: imò ipse causam cum recusatoris consensu alteri committere, disertè permittitur, jurisdictionem ab eo adhuc retineri: & acta saltem, si suspicionis causa ab ipso admissa non sit, pro validis habenda, in *c. Cum speciali cit.* non minùs probabiliter censent Innocentius *num. 7.* Imola *n. 8.* & Pirrhing *ad hanc Rubric. n. 287.* id inferentes ex *c. Super questionum 27. de Offic. deleg.* ad cuius finem à delegato, si iustæ recusationis causam non admittat, appellatio conceditur; & ea solùm pro irritis habentur, quæ post hujusmodi appellationem interpositam fuerint acta, minime obscurò argumento valoris antè gestorum, saltem si recusationis causa postea ab arbitris fuerit reprobatà.

155. Recusationis negotiò ab arbitris discussò, si allegata suspicionis causa non

probetur, vel non iusta esse pronuntietur, causa principalis ad iudicem recusatum remittitur perinde, ut in appellatione ab Interlocutoria, *c. Ut debitus 59. in fine,* cui recusatio comparatur, *cit. Gaill. n. 14.* & Everardus in *c. Quoniam 11. de Probat. cap. 4. n. 90.*

Si verò, allegatam causam esse iustam, ab arbitris fuerit pronuntiatum, causæ principalis discussionem quidam ipsis arbitris competere: alii eam ad recusati iudicis superiorem remittendam: rursus alii, eam à iudice recutato cum recusatoris consensu alteri idoneo & litigantium neutri suspecto viro committendam, volunt. Mihi cum *cit. Gaill. n. 15.* hac in re standum videtur locorum Consuetudine. Hæc autem seculus, de Civili, in Seculari foro observandò, ipsius negotii principalis cognitionem ipsis arbitris competere exillimo secundùm receptum intellectum *l. Apertissimi cit.*

De Jure Canonico & in Foro Ecclesiastico multùm interest, qualis iudex fuerit recusatus; cum, si Ordinarius sit, is cum consensu recusatoris causam alicui personæ, neutri partium suspectæ, committere: vel, si in eam recusans non consentiat, eam remittere debeat ad superiorem, juxta *c. Secundò cit. §. fin. & c. Cum speciali cit.* verba, *De recusatoris assensu persona idonea negotium committat, vel ad superiorem transmittat,* adeò; ut horum alterum in optione sit recusatoris: & si in personam, cui Ordinarius causam committit, consentiat, ista ad superiorem transmitti non possit: sed post suæ recusationis causam approbatam uti teneatur remediò partibus convenienti & minùs onerosò, ut cum Innocentio in *c. Si quis contra cit.* & Henrico de Borch in *c. Cum speciali cit. n. 4.* ostendit Barbosa *Lib. 2. Voc. Decisivo. vol. 24. n. 27. & 31.* Si verò recusatus sit delegatus, eò ipsò, quòd pro-

quod, probatâ suspensionis causâ, ipsius jurisdictionis evanescat, ipsi causâ tam commisione sive delegatione, quàm cognitione superlegendum, §. *cit.* ac proinde recurrendum erit ad delegantem, ut de causa cognoscat ipse, vel novò rescriptò eam alteri committat, Speculat. *Tit. de Recusat.* §. 5. n. 1. *cit.* de Boich. n. 8. & Everardus cap. 4. n. 92.

ARTICULUS X.

De Relatione Causæ ad Superiorem,

SUMMARIUM.

157. Causa ad Principem Relatio variis casibus,
 158. Presertim dubiò Juris circa ipsam ortò,
 159. Saltem de Jure Canonico, fieri potest,
 160. A judice inferiore, eam instructam cum Actu,
 161. De partium consensu ad illum transmittente:
 162. Et, donec remittatur, nihil innovante.
 163. Hodie super dubiis Juris hujus periti consuluntur.

157. **R**elationum, non solum in Republica Seculari, à Provinciarum Præsidibus, & ipsi Prætorio Præfectis ad Principes: sed in Ecclesia quoque ab inferiorum Ecclesiarum Prælati ad summos Pontifices, missarum, usus quondam frequens fuit: aliquando quidem in causis, Sedis Apostolicæ judicio reservatis, *can. Denique, 6. q. 3. &c. Ut debitus 15. in fine, hic*: aliquando, cum à Principe causæ per delegationem committerentur, cum facultate procedendi usque ad conclusionem in causa: & jussu, ut ista instructa ad ipsum, super eâ pronuntiaturum, referatur, c.

Licet §. de Offic. Legati c. Cum Bertholdus 18. de Senr. & ve judic. &c. Ut nostram 56. hic: aliquando & frequentius, cum post ulteriorum allegationum renuntiationem causæ inter litigantes disceptata: jus dubium remaneret; & propterea à judice ambiguo consilii, quid in ea definienda sequendum, peteretur, l. *Eum quem 79. §. 1. ff. de Judiciis & l. 1. C. de Relat.*

Ex postrema hac causa facta & in Rubricâ nostræ sensu accepta Relatio, à DD. esse dicitur, Inferioris judicis de jure dubitantis ad Papam vel alium Principem aut superiorem missa consultatio; ut sciat, quid in judicando sequatur, Speculat. *Tit. de Relationibus §. 1. pr. & Maranta de Ord. Judic. p. 6. Tit. de Appellat. n. 7. De Jure, inquam; quia de factò dubius non consulere superiorem, sed in ejus veritatem & qualitatem ipse inquirere debet, §. 1. *cit.* Glossa in l. 1. *cit.* V. *Consulat. & cit.* Speculat §. 2. n. 1. Unde*

Patet ejus differentia ab Appellatione; etsi enim, sicut ista interposita, sic & Relatione apud superiorem pendente, aliquid innovandum non sit, *can. Nomen, 2. q. 1. &c. Licet cit.* Relatio tamen, non ut Appellatio à partibus, sed ab ipso judice, & in causis saltem Civilibus ante sententiam fieri solet: eaque facta & admittâ super causâ, non ipse superior; sed, ad ejus remissionem sive rescriptum, judex inferior sententiam profert, Gonzalez in c. *Licet cit. n. 5.*

Quantumvis autem hæc consulendi facultas, tanquam brevitati litium inimica, à Justiniano sublata; & super litigantium controversiis plenè discussis iudices, quod justum legitimumque vident, deernere: & decreta, si interpositâ appellatione non suspendantur, executioni dare jussi sint, *Novell. 125. cap. 1. relatò Auth. Novo, C. hic*: sanctionibus tamen Ecclesiasti-